

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Conclusio negativa statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

ARTICULUS I.

An ex effectibus naturalibus mysterium Trinitatis demonstrari possit?

1. **P**Artem affirmativam tenuit olim Raymundus Lullius, existimans ex rebus naturalibus deduci posse rationes omnino evidentes, quibus mysterii Trinitatis veritas ipsi, etiam Mahometanis & infidelibus demonstrari possit: quamvis ipsum conetur excusare Vazquez. Sed quidquid sit de ejus mente, huic sententiæ, seu potius errori, favere videntur quidam antiqui Theologi, ut Richardus à S. Victore, Henricus, & Joannes Gersonius, Cancellarius Parisiensis, qui licet concedant, seclusâ omni revelatione divinâ, non posse mysterium Trinitatis ab intellectu creato cognosci; suppositâ tamen aliquâ ejus revelatione, saltè extrinsecâ, asserunt posse lumine naturali inveniri rationes, quibus hujus mysterii existentia demonstrativè probetur. Oppositum docent ceteri Theologi cum Magistro in 1. dist. 2. & cum S. Thoma ibidem dist. 3. quest. 1. art. 4. & in presenti quest. art. 1.

§. I.

Conclusio negativa statuitur.

2. **D**ico igitur: Ex effectibus naturalibus mysterium Trinitatis non potest demonstrari, etiam suppositâ divinâ revelatione.
- Probatur ratione D. Thomæ: Effectus cognitus sive quidditivè, sive comprehensivè, non ducit in cognitionem causæ, nisi sub ea ratione sub qua ab illa procedit. Atqui effectus naturales non procedunt, nec pendunt per se à Deo ut trino, sed solum quatenus uno: Ergo ex illis, etiam ut comprehensivis, non potest cognitio demonstrativa Trinitatis haberi. Major est certa: nam cognitio causæ ex effectu fundatur in dependentia, quam effectus habet ab illa: Ergo ex effectu non potest cognosci causa, nisi sub ea ratione quæ terminat dependentiam illius, & sub qua effectus ab illa producitur. Minor autem probatur: Creaturæ procedunt per se à Deo, ratione omnipotentis, per modum virtutis proximæ, & ratione Divinitatis, ut principii radicalis: Sed omnipotentia & Divinitas conveniunt Deo per prioria ad relationes, quibus constituuntur personæ: Ergo per se non dependent à Deo, quatenus trino, sed quatenus uno. Unde si per impossibile Deus non esset trinus in personis, sed in unica persona subsistens, ut existimabant olim Philosophi Gentiles, adhuc namerent creaturæ, cum perseveraret virtus productiva illarum, scilicet omnipotentia.
3. **C**onfirmatur & magis illustratur hæc ratio, hoc exemplo aptissimo. Sicut effectus procedentes ab artifice, v. g. tabella depicta à pictore, vel domus ab ædificatore constructa, ejus quidem artem & industriam manifestant; quia ab illa procedunt, & per se dependent; non tamen ejus colorem, figuram, staturam, vestes, & similia, quæ per se non currunt ad operis productionem, sed merè per accidens & concomitanter se habent in artifice ut artificiosè operante; Ita pariter, quamvis ex inspectione creaturarum, & ex artificio mundi fabricæ, infinitam supremi illius artificis artem, sapientiam, & potentiam cognoscamus, juxta illud Apostoli ad Roman. 1. *Invisibilia Dei per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur, sempiterna quæque virtus ejus ac Divinitas: ex illis tamen ad notitiam Trinitatis de-*

A venire non possumus: quia Deus ut trinus, per se non concurrat ad productionem creaturarum, sed ut omnipotens, & sapiens, ac supremus artifex; & quia divinæ relationes, quæ activæ non sunt, & habent rationem puri termini, non fluunt in opera Dei ad extra, sed solum personæ divinas in ratione principii quod actionum notionalium constituunt.

Hæc ratio non solum probat, seclusâ divinâ revelatione, ex effectibus naturalibus mysterium Trinitatis non posse demonstrari, sed nec etiam illâ suppositâ: quia revelatio non dat esse. Etibus Dei dependentiam ab ipso, quatenus trino: Ergo si defectu connexionis cum Deo, quatenus trino, non potest ante revelationem ex illis Trinitas personarum demonstrari, etiam revelatione suppositâ, non poterit Deus ut trinus ex creaturis demonstrativè cognosci.

§. II.

Precipua objectiones solvuntur.

Contra præcedentem conclusionem imprimè obijci potest, quòd Philosophi Gentiles cognoverunt mysterium Trinitatis: Sed nulla tunc eis facta revelatio supernaturalis. Ergo seclusâ omni revelatione supernaturali, ex effectibus naturalibus potest mysterium Trinitatis evidenter cognosci. Minor, & Consequencia patens. Major verò probatur: quia multa invenimus dicta à Philosophis Gentilibus de hoc mysterio. In primis enim Aristoteles 1. de celo. loquens de numero ternario, dicit quòd per illum oportet nos Deum magnificare. Item Pythagoras, teste eodem Aristotele, docuit ipsum omne, ac omnia, tribus esse definita; propter quod in Deorum sacrificiis numero ternario uti solebat. Item Avicenna olim dicebat, quod El, & Elohim, & Jehova, tres personæ, & unus Deus, creatorem mundum. Similiter Trisgemitus asseruit quòd *Monas genuit Monadem, & in se sum reflexit orbem*: quibus verbis manifestè videtur exprimi generationem Verbi, & processum Spiritus Sancti. Denique Augustinus libro 7. Confess. refert se legisse in libris Platoniorum, non quidem eisdem verbis, sed similibus, multa ad Sanctissimam Trinitatis notitiam pertinentia, v. g. illud quòd de æterna Verbi generatione scribit Joannes: *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.*

Confirmatur: In pluribus naturæ operibus aliqua relucere videntur Trinitatis vestigia, ex quibus Gentiles Philosophi potuerunt hoc mysterium cognoscere, vel saltè aliquam illius habere suspitionem. Nam, ut egregiè annotavit Joannes Bongus, in libro quem edidit de mystica numerorum significatione, ita in numero ternario luscit natura, ut primo aspectu videatur in creaturæ & inscrutabilis Trinitatis imaginem in cunctis suis operibus insculpsisse. Tres enim sunt gradus naturarum constitutivi: scilicet esse, vivere, & intelligere. Tria rerum naturalium principia: materia, forma, & privatio. Tres durationum mensuræ: tempus, ævum, & ternitas. Tres temporis partes: futurum, præteritum, & præteritum. Triplex quantitatis species: linea, superficies, & corpus. Tres celos tantum admittunt Philosophi. Triplex in ipsis virtus: motus, calor, & lux. Triplex vitæ principium: anima rationalis, sensitiva, & vegetativa. Triplex in anima rationali potentia: intellectus,